

OPONENTSKÝ POSUDOK

dizertačnej práce na téma *Søren Aabye Kierkegaard (1813-1855)* s podtitulom *Život, víra a teologie*. Autorom je PaedDr. Roman Králik

Predložená dizertačná práca *Søren Aabye Kierkegaard (1813-1855)* s podtitulom *Život, víra a teologie* obsahuje sedem kapitol. Štruktúra práce zodpovedá štandardom doktorandskej práce. V *Úvode* (s. 7-11) kandidát zdôrazňuje smer jeho zamerania a tým je teologické a náboženské porozumenie Kierkegaardu. Napriek tomu ako upozorňuje, že „je zřejmé, že od osmdesátých let 20. století zájem o křesťanského Kierkegaardu upadl a převahu tvoří filosoficky orientovaní badatelé.“ (s. 8). Cieľom danej dizertačnej práce je oboznámenie so životom, myslením a duchovným zápasom Kierkegaardu. V Hypotéze č. 1 si kandidát dáva za cieľ vyrovnáť sa s pochopením Kierkegaardu ako iracionalistu a existencialistu. (s. 10). To predznamenáva určité kandidátovo vyrovnanie a postavenie proti sebe dvoch smerov v pochopení Kierkegaardu a to 1. Kierkegaard ako náboženský mysliteľ 2. Kierkegaard ako iracionalista a existencialista.

V kapitole č. 1 *K dosavadnímu bádání o díle a životě Sorena Kierkegaardu* (s. 12 – 30) sa autor venuje bádaniu Kierkegaardu vo svete v Dánsku, Nemecku, USA, Austrálii, ČR a na Slovensku. Kandidát využil svoje kontakty s prednými bádateľmi Kierkegaardu (Kirmmse, Thulstrupová, Watkinová, Perkins, McKinnon, Marino s. 2) a publikované prestížne encyklopédie aj preto tato kapitola obsahuje aktuálne, súčasné bádanie o Kierkegaardovi. Kandidát v časti 1.6. *Rozdělení Kierkegaardových spisů* (s. 22-25) poukázal na rozdielny záujem bádateľov o Kierkegaardu a rozdielne porozumenie Kierkegaardových spisov (McKinnon, Watkinová, Eller, Elrod a Thulstrupovi s. 28-29). Kandidát zastáva stanovisko, že Kierkegaard bol od začiatku až do konca náboženský autor a obhajuje toto stanovisko v celej práci, čo sa mu do veľkej miery podarilo. (s. 60, 64, 139)

S nepublikovaným výsledkom prichádza kandidát v poukazaní na Riegerov *Slovník naučný* z roku 1865 a na stručnú zmienku o Kierkegaardovi v českom jazyku. Čo vedie

kandidáta k upozorneniu, že bádanie v českom jazyku bolo „ve velkém předstihu před americkým, japonským a francouzským bádáním. Rozsáhlejší odkaz na Kierkegaarda je až v Ottově naučném slovníku.“ (s. 20)

V kapitole č. 2 *Historické pozadí vystoupení Sorena Kierkegaarda* (s. 31-39) kandidát tangentským spôsobom priblížil *Politicko – hospodářské poměry a náboženské pomery v Dánsku*. Kandidát upozornil na vplyv pietizmu a situáciu v Dánskej cirkvi na život a myslenie S. Kierkegaarda.

Kapitola č. 3 s názvom *Život a dílo Sorena Kierkegaarda* (s. 40 –66) poukazuje na zložitost' Kierkegaardovej povahy a myslenia. Venuje sa Kierkegaardovým vzťahom k otcovi a snúbenici. (napr. s. 41, 43, 52). Kandidát prezentuje vlastné rozdelenie Kierkegaardových spisov (s. 54 - 66) a porozumenie Kierkegaardovej spisovateľskej činnosti.

V kapitole č. 4. *Pojetí víry u Sorena Kierkegaarda* (s. 67 – 88) kandidát prezentuje teologické porozumenie Kierkegaarda, biblických osobností ako boli Abrahám, Jób, Colník a Hriešnica. Pokúša sa preniknúť znalosťou Kierkegaardových spisov do myslenia Kierkegaarda a jeho poňatia viery, ktorá výrazne ovplyvňovala jeho vlastnú spisovateľskú činnosť. Je to veľmi jasné v tvrdeniach „Člověk víry si uvědomuje vzdálenost mezi Bohem a sebou samým.“ (s. 85) a „Člověk stojí před Bohem sám a neporovnává se s druhými.“ (s. 86). Kandidát prichádza k záverom, ktoré sú podporované citátmi z Kierkegaardových spisov a podáva vysvetlenie: „Kierkegaard v příbězích Abraháma, Jóba, celníka a „ženy hříšnice“ poukázal, jak jsou pro člověka důležité skutky pro potvrzení víry. Biblická víra je spojena s konáním skutků, které člověk koná dobrovolně a s vášní, tedy s osobním zaujetím. Kierkegaard prezentoval víru na příbězích ze Starého a Nového zákona. Tyto příběhy víry – byly příběhy jednotlivců, kteří se setkali s živým Bohem. Vymanili se z davu a vírou následovali Boha.“ (s. 88)

V ďalšej kapitole s názvom *Kierkegaardovo pojetí Boha a člověka* (s. 89 - 113) kandidát postupne analyzuje Kierkegaardovo poňatie Boha, Ježiša Krista a človeka. Ďalej nezabúda na Kierkegaardove *Štádia lidskej existencie*, ktoré poukazujú na vyvýšenosť náboženskej existenciu u Kierkegaarda. Kandidát správne zdôraznil, že Kierkegaard „ve svých spisech zdůrazňoval Boží vlastnosti, z kterých vyplývala povinnost vůči Bohu.“ (s. 89). Na túto

skutočnosť naväzuje v časti *Člověk ve vztahu k Bohu v pojetí Kierkegaarda* (s. 100 - 113). Veľmi zaujímavou časťou je časť *Modlitba a její význam pro Sorena Kierkegaarda* (s. 106 – 109) v ktorej sa kandidát venuje významu modlitby pre Kierkegaarda.

V predposlednej kapitole *Pojetí cirkve u Sorena Kierkegaarda* (s. 114 – 137) kandidát veľmi správne upozorňuje, že Kierkegaard nemal konflikt s cirkvou, ale s predstaviteľmi cirkvi akými boli Mynster, Martensen a Grundtvig. (s. 122) Ďalej poukazuje na ich vzájomné vzťahy a vzťahy s Kierkegaardom. (s. 135-138).

V poslednej kapitole *Aktualita Kierkegaardova myšlení a odkazu dnes* (s. 138) kandidát prichádza k záveru, že Kierkegaard „*důrazně upozorňuje současnou teologii a církev, aby se vrátila zpět k základním otázkám a posláním. Tím posláním pro církev je návrat k následování a poslušnosti Boha podle Nového zákona.*“ (s. 138)

Kandidát podobne ako je bežnou praxou v zahraničí (Dánsko, Taliansko, Maďarsko, Kanada, USA, Mexiko, Austrália) založil *Kierkegaardovu zbierku na Slovensku*, kde môžu záujemcovia o Kierkegaarda využiť jeho súkromnú zbierku, ktorá je umiestnená v Mestskej knižnici v Šali. (s. 24, www.kierkegaard.chalupkovci.com). Toto svedčí tiež o práci a záujme kandidáta o Kierkegaarda. Publikoval tiež množstvo štúdií o Kierkegaardovi.

Absolvoval tiež štúdium v zahraničí v Hong Kierkegaard Library, kde mal prístup k adekvátnej literatúre a kontaktom s odborníkmi z oblasti filozofie náboženstva. Tieto jeho skúsenosti a možnosti sa výrazne prejavili v dizertačnej práci.

Pretože dizertačná práca analyzuje teologické porozumenie S. Kierkegaarda, odporúčam kandidátovi reagovať veľmi stručne na nasledovné teologické problémy, ktoré sa aktuálne vzťahujú k súčasnosti:

1. Interpretujte zmysel a význam Kierkegaardovej kritiky (1854-1855) na situáciu v cirkvi.
2. Vyjadrite svoj názor na to ako má cirkev v súčasnosti reagovať na Kierkegaardov odkaz.

Záver: Kandidát PaedDr. Roman Králik nielen preukázal znalosť a prácu s literatúrou, ale tiež svoje vlastné analýzy a závery v práci. Preto predkladanú dizertačnú prácu PaedDr. Romana Králika posudzujem veľmi pozitívne. Splňa stanovené podmienky a po zodpovedajúcej stručnej reakcii na formulované otázky odporúčam, aby mu bola udelená vedecká hodnosť Theologiae doctor – ThD. Ďalej odporúčam, aby bola tato dizertačná práca po menších úpravách publikovaná.

Banská Bystrica 23. novembra 2005

Prof. PhDr. Lukáč Ján VEVERKA, CSc.

oponent

